

Varuh človekovih pravic
Dunajska cesta 56
1109 Ljubljana

Ravnatelji gimnazij in srednjih šol

Številka: 0701-8/2020-8-DRE

Datum: 18/11/2020

Zadeva: Vabilo k sodelovanju pri ozaveščanju o otrokovih pravicah – projekt Varuha človekovih pravic Republike Slovenije z naslovom »Če vidiš krivice, uporabi pravice«

Spoštovani,

Svetovni dan otrok, ki ga po vsem svetu obeležujemo 20. novembra je zaradi pandemije koronavirusne bolezni in njenih posledic letos še bolj v ospredju. Tako predstavlja posebno priložnost, da postavimo otrokove pravice v ospredje. Tudi iz stališč Unicefa izhaja, da je pandemija covida-19 povzročila »izobraževalno krizo«, otroci pa so zaradi sprejetih ukrepov za preprečevanje širjenja in odpravo epidemije ena od najbolj ogroženih skupin. Unicef ugotavlja tudi, da so trenutne zaostrene zdravstvene razmere in posledično zaustavitev javnega življenja v mnogih državah sveta poglobile že obstoječe kršitve otrokovih pravic.

Ob letošnjem Svetovnem dnevu otrok vam želim zato **predstaviti projekt Varuha človekovih pravic Republike Slovenije (v nadaljevanju: Varuh), ki je namenjen ozaveščanju o pravicah otrok.** S pomočjo projekta, ki nosi naslov »Če vidiš krivice, uporabi pravice« pa ne želimo le informirati, temveč otroke in mlade opolnomočiti, da se obrnejo na Varuha človekovih pravic, **ko menijo, da so jim kršene njihove pravice** v šoli ali s strani drugih javnih institucij.

S projektom želimo krepiti zavest, da otroci niso le objekti pravic, ampak lahko tudi dejavno prispevajo k njihovem uresničevanju, tako svojih kot človekovih pravic drugih. **Poseben namen ozaveščanja o človekovih pravicah v času številnih omejitev zaradi preprečevanja širjenja epidemije covida-19** pa je hkrati otrokom ponuditi priložnost, da v času, ko so tudi njihove pravice in temeljne svoboščine brez dvoma omejene (npr. pravica do zbiranja, združevanja, izobraževanja, do stikov z vrstniki, do kvalitetnega preživljanja prostega časa, do ustvarjalnosti, ukvarjanja s športom, sodelovanja v skupnosti), razmislijo o njihovem pomenu in vrednosti, ki jih imajo za njihovo življenje. **Prav tako pa pri Varuhu menimo, da je pomembno ozaveščanje o postopkih, ki so na razpolago otrokom, če menijo, da so jim pravice kršene.**

Vabim vas, da se nam ob letošnjem Svetovnem dnevu otrok pridružite pri ozaveščanju o pravicah otrok. Zaradi posebne situacije, v kateri smo se znašli, zaprtja šol in izvajanja pouka na daljavo, je vloga šole, ki v teh tednih pogosto predstavlja edini stik otroka z

zunanjim svetom, še pomembnejša kot sicer. Prosim vas, da o našem projektu obvestite profesorice in profesorje, predvsem razredničarke in razrednike, in jih spodbudite, da o tem, če je le mogoče, v tem ali prihodnjem tednu spregovorijo z dijakinjami in dijaki.

V nadaljevanju vam v pomoč posredujem nekaj gradiv in možnih iztočnic za pogovor:

1. **Kratek nagovor, namenjen učenkam in učencem ter dijakinjam in dijakom ob letošnjem Svetovnem dnevu otrok, v katerem predstavim pomen poznavanja človekovih pravic in tudi možnosti, da se otroci lahko neposredno obrnejo na Varuha človekovih pravic Republike Slovenije, če menijo, da so jim kršene človekove pravice.** Nagovor je dostopen na naši spletni strani <https://www.varuh-rs.si/za-otroke/> in na našem Facebook omrežju.
2. **Dva plakata, katerih cilj je ozaveščanje otrok o človekovih pravicah in o možnosti, da se v primeru, če menijo, da so te pravice kršene, obrnejo neposredno na Varuha človekovih pravic Republike Slovenije.** Priloženo posredujemo elektronsko verzijo dveh plakatov v PNG obliki, ki sta dostopna tudi na naši spletni strani <https://www.varuh-rs.si/za-otroke/>. V naslednjih dneh in tednih vam bomo plakate posredovali na šole tudi v fizični obliki s prošnjo, da jih obesite na vidna mesta v šoli tako, da bodo otroke ob ponovnem prihodu v šolo opominjali na njihove pravice in možnost, da se obrnejo na Varuha.
3. **Pripravili smo možne iztočnice za pogovor profesoric in profesorjev z dijakinjami in dijaki v okviru oddelčnih skupnosti ali pri drugih ustreznih urah pouka. Iztočnice najdete v prilogi 1 k temu pismu.** Menim, da je pomembno, da se v času, ko so nam vsem zaradi preprečevanja epidemije covid-19, omejene številne človekove pravice, otroke spodbuja k razmišljanju o pomenu človekovih pravic v njihovem življenju in na splošno. Zaveza držav, da spoštujejo človekove pravice pomeni namreč enega največjih civilizacijskih dosežkov človeštva, zato je pomembno, da že otroci začutijo pomen človekovih pravic tako za lasten razvoj kot za razvoj družbe kot celote.

Naj se vam ter vašim profesoricam in profesorjem ob tej priložnosti tudi zahvalim za ves vaš trud, ki ga v teh težkih in posebnih časih vlagate v izobraževanje otrok. Prav tako se vam že vnaprej zahvaljujem za vašo pripravljenost, da boste pozornost posvetili tudi ozaveščanju otrok o njihovih pravicah. **Še enkrat vas prosim, da v okviru pouka profesorice in profesorji, kolikor zmorejo, predstavljene vsebine na primerni ravni in na ustrezen način glede na starost in zrelost otrok približajo učenkam in učencem.**

Vesel bom vsakršnega vašega odziva o ponujenem izzivu.

S spoštovanjem,

Peter Svetina,
varuh človekovih pravic